

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο ανά χειράς τόμος περιλαμβάνει τα κείμενα των εισηγήσεων που παρουσιάσθηκαν στο Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο με τίτλο «Κοινωνία 2/3: Διαστάσεις του Σύγχρονου Κοινωνικού Προβλήματος», το οποίο οργανώθηκε από το Πάντειο Πανεπιστήμιο και πραγματοποιήθηκε στις εγκαταστάσεις του Ιδρύματος από την 10^η έως και την 12^η Νοεμβρίου 1997. Σκοπός του Συνεδρίου ήταν να δώσει την ευκαιρία σε επιστήμονες ερευνητές, από το εσωτερικό και το εξωτερικό, να διατυπώσουν τη δική τους απάντηση στο ερώτημα γιατί «στα πρόθυρα της τρίτης χιλιετίας και στο υψηλότερο ιστορικά σημείο ανάπτυξης και πλούτου, βρισκόμαστε μπροστά σε ένα διευρυνόμενο χάσμα με διογκούμενη φτώχεια και αποστέρηση στη μια του όχθη και προκλητική συγκέντρωση και σπατάλη πλούτου στην άλλη;»

Οι εισηγήσεις κάλυψαν ένα εκτεταμένο πεδίο των σύγχρονων κοινωνικών, πολιτικών, οικονομικών και πολιτιστικών προβλημάτων, προσεγγίζοντάς τα από την οπτική των αλλαγών στο περιεχόμενο της δημοκρατίας και της κοινωνικής προστασίας που επιφέρει η σύγχρονη μορφή παγκοσμιοποίησης της οικονομίας. Ανάμεσα στα επιμέρους θέματα που διερευνήθηκαν σε μικρότερη ή μεγαλύτερη έκταση περιλαμβάνονται η ανεργία, η φτώχεια, η διευρυνόμενη ανισότητα στη διανομή του εισοδήματος, οι εκπαιδευτικές και πολιτιστικές ανισότητες, η χωρίς προηγούμενο συγκέντρωση της οικονομικής δύναμης, τα μεταναστευτικά ρεύματα και οι περιορισμοί τους, η άνιση ανάπτυξη πλούσιων και φτωχών χωρών, η καταδάφιση των πολιτικών πρόνοιας και κοινωνικής προστασίας.

Παρά το γεγονός ότι το Συνέδριο ήταν ανοιχτό σε όλα τα ρεύματα σκέψης και οι εισηγητές ακολουθούν διαφορετικές θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις, η μελέτη των σχετικών κειμένων αποκαλύπτει ότι υπάρχει ένας ενοποιητικός ιστός που συνίσταται στη διάθεση κριτικής που τα διαπερνά στο σύνολό τους. Από την άποψη αυτή το Συνέδριο αναδείχθηκε σε βήμα αμφισβήτησης και επίκρισης της νεοφιλελεύθερης παγκοσμιοποίησης.

Αν και είναι αδύνατο να συνοψίσει κανείς τις πολλές διαπιστώσεις με τις διακριτές επιστημονικές θεμελιώσεις, δεν θα ήταν παρακινδυνευμένο να λεχθεί ότι υπήρξε μια σύγκλιση σε δύο θέσεις: Η πρώτη αφορά στο ψευδεπίγραφο της παγκοσμιοποίησης. Αυτό που βιώνει σήμερα η οικουμένη είναι η μονομερής απελευθέ-

ρωση της κυκλοφορίας του κεφαλαίου και των εμπορευμάτων, η οποία συνδυάζεται με πρωτοφανή πύκνωση των εμποδίων στη διεθνή κίνηση της εργασίας που προσδέεται με ακόμα ισχυρότερα δεσμά στα εθνικά όρια. Η δεύτερη αναφέρεται στην άνευ προηγουμένου διόγκωση των ανισοτήτων και της τρομακτικής αύξησης της συγκέντρωσης στον έλεγχο των μέσων παραγωγής, σε ολοένα και λιγότερα χέρια.

Δεν θα αδικούσε, τέλος, το πνεύμα του συνεδρίου να υποστηριχθεί ότι η νεοφιλελεύθερη παγκοσμιοποίηση και η συγκέντρωση της οικονομικής δύναμης ευθύνονται για την εμφάνιση της «κοινωνίας των 2/3» και ότι αν δεν τιθασευτούν από τους δημοκρατικούς θεσμούς θα οδηγήσουν, πολύ γρήγορα, το σύνολο της κοινωνίας στο ζοφερό βασίλειο μιας νέας δουλείας.

Καθηγητής Θεοφάνης Πάκος
Πρόεδρος Οργανωτικής Επιτροπής